

รายงานการประชุม

คณะกรรมการราชทัณฑ์ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑

เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา

ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๑ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๙

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ

ผู้มาประชุม

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	ประธานกรรมการ
พลอากาศเอกประจิน จั่นตอง	
๒. ปลัดกระทรวงยุติธรรม	รองประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ	
๓. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
นายปัญญา กางกรณ์ (ผู้แทน)	
ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย	
๔. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
นายวิสิทธิ์พัฒน์ อนันตรสุชาติ (ผู้แทน)	
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง	
๕. ปลัดกระทรวงแรงงาน	กรรมการ
นายสมเกียรติ บุญทอง (ผู้แทน)	
ผู้ตรวจราชการกระทรวงแรงงาน	
๖. ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
นางบุญพลอย ตูลาพันธุ์ (ผู้แทน)	
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ	
๗. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
พลตำรวจเอก กวี สุภานันท์ (ผู้แทน)	
ที่ปรึกษา (สบ ๑๐)	
๘. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม	กรรมการ
นายศุภกิจ แย้มประชา (ผู้แทน)	
ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ประจำสำนักประธานศาลฎีกา	
๙. อัยการสูงสุด	กรรมการ
นายพิทักษ์ อบสุวรรณ (ผู้แทน)	
อธิบดีอัยการ สำนักงานคดีอาญา	
๑๐. เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	กรรมการ
นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ	

๑๑. พลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวลนัต	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๒. รองศาสตราจารย์ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๓. นายไพฑูรย์ สว่างกมล	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๔. นางวัลลี ธรรมโกสิทธิ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๕. อธิบดีกรมราชทัณฑ์ พันตำรวจเอก ณรัชต์ เศวตนันทน์	กรรมการและเลขานุการ
๑๖. รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร นายอายุตม์ สินธพพันธุ์	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายปฏิบัติการ นายธวัชชัย ชัยวัฒน์	ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ	ติดราชการ
๒. นายเผ่าทอง ทองเจือ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	ติดภารกิจ
๓. นายณัฏฐ์ จิตสว่าง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	ติดภารกิจ
๔. รองศาสตราจารย์อภิญญา เวชยชัย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	ติดภารกิจ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายพงษ์ธร สัจจชลพันธ์	ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒. นายกิตติพัฒน์ เดชะพหล	รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ
๓. นางสาวเพลินใจ แท้เกษม	รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายพัฒนาพฤตินิสัย
๔. นางสาวบุญเอิบ เข้มนางาน	ผู้ตรวจราชการกรมราชทัณฑ์
๕. นางอาจารย์ ศรีสุนาครวั	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพฤตินิสัย
๖. นายมนตรี บุญนาค	ผู้อำนวยการสำนักทัณฑวิทยา
๗. นางสาวคนธ์ เจษฎารักษ์	ผู้อำนวยการสำนักทัณฑปฏิบัติ
๘. นางสาวจุฑารัตน์ จินตกานนท์	ผู้อำนวยการกองบริการทางการแพทย์
๙. นางสาวทิพารัตน์ โชติพิทยานนท์	ผู้อำนวยการกองคลัง
๑๐. นายเกษมศานต์ บุญญจินดา นิลวงศ์	ผู้อำนวยการกองแผนงาน
๑๑. นายไพฑูรย์ มงคลหัตถ์	ผู้อำนวยการกองนิติการ
๑๒. นางสาวปรียิธิดา สมจิตร	ผู้อำนวยการทัณฑสถานเปิดทุ่งเบญจา รักษาราชการแทน เลขานุการกรม
๑๓. นางณิชนกมล ไตรรัตน์คุ้ม	ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่
๑๔. นายมงคล จันทะจร	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๑๕. นางพวงผกา เชื้อสุข	รองหัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมกรมราชทัณฑ์
๑๖. นางฐิติพรรณ เพิ่มพูนศักดิ์	แทน ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน
๑๗. พันตำรวจเอกชินวัฒน์ ศรีสวัสดิ์	นายเวร (สบ.๔) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๑๘. นายสุทธิ ศรีสวัสดิ์	ผู้อำนวยการส่วนงานนิติการ กรมการปกครอง
๑๙. นายศุภโชค ควระชัย	ผู้อำนวยการส่วนจำแนกลักษณะและย้ายผู้ต้องขัง
๒๐. นายสัญญา เต่าหิม	นิติกรชำนาญการพิเศษ

๒๑. นายบุญมี ก้อนทอง	นักทฤษฎีวิทยาชำนาญการพิเศษ
๒๒. นายโยธิน บุญญาสุนธี	นักทฤษฎีวิทยาชำนาญการพิเศษ
๒๓. นางสาวศิริณา นาคชน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๒๔. นายวิรุณ เจริญเกียรติวงศ์	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
๒๕. นายณนุภาพ คุ่มไพบูลย์	นักวิชาการสิทธิมนุษยชนชำนาญการ
๒๖. นายเอกอิศร์ ทองเนื้อดี	นิติกรชำนาญการ
๒๗. นายสมยศ วงศ์พูล	นิติกรชำนาญการ
๒๘. นายพงษ์อภินันท์ จันกลิ่น	นักทฤษฎีวิทยาชำนาญการ
๒๙. นางสาวภาสุรีย์ ดวงประทีป	นักทฤษฎีวิทยาชำนาญการ
๓๐. นางสาวสาธิตา สามศรี	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
๓๑. นายสมศักดิ์ มณีศรี	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
๓๒. นายมารุต ศุภย์ตรง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๓๓. นายจตุวัฒน์ แสงประทุม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๓๔. นางสาวณธรา ฐิติธราดล	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ
๓๕. นายธนรัตน์ มังคุด	นักทฤษฎีวิทยาปฏิบัติการ
๓๖. นายณัฐวิทย์ ภัทรกุลวณิชย์	นักทฤษฎีวิทยาปฏิบัติการ
๓๗. นางสาวมานิตา วณิชชีวะ	นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ
๓๘. นางสาวนันทมน เพชรกล้า	นักพัฒนาระบบงานราชการปฏิบัติการ
๓๙. นางสาวจิราพร แสงทอง	เจ้าพนักงานอบรมและฝึกอบรมวิชาชีพปฏิบัติงาน
๔๐. นายสิริภูมิ พักป้อม	เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ปฏิบัติงาน
๔๑. นางสาวอุทัยวรรณ สุขเกษม	นิติกร
๔๒. นางสาวอุศลา ย้อยแก้ว	นักวิชาการคอมพิวเตอร์
๔๓. นายธนสร เข้มสิริ	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล
๔๔. นางสาวนิชาภา กองทรัพย์โต	พนักงานจ้างเหมาบริการบันทึกข้อมูล
๔๕. นางสาวชลธิชา ละอองทอง	พนักงานจ้างเหมาบริการ

เริ่มประชุม

เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา

ระเบียบวาระที่ ๑

เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ

กล่าวเปิดการประชุมพร้อมขอขอบคุณคณะกรรมการราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องได้เข้าร่วมประชุม และได้กล่าวถึงประเด็นงานราชทัณฑ์ที่สำคัญที่อยากให้กรรมการทุกท่าน ร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในวาระต่อไป

มติที่ประชุม

รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒

เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ

แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่ารายงานการประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ มีจำนวน ๒๒ หน้า

/โดยฝ่าย...

โดยฝ่ายเลขานุการได้จัดส่งให้กรรมการ เพื่อตรวจสอบ หากมีความประสงค์แก้ไขประการใด ขอได้แจ้งฝ่ายเลขานุการ ทั้งนี้ มีกรรมการ ๓ ท่าน ให้ความกรุณาแนะนำมีข้อแก้ไข ดังนี้

๑. พลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวลนัต กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์

ขอแก้ไขรายงานการประชุม หน้า ๕ บรรทัดที่ ๓ (จากด้านล่าง) จากเดิม “กรรมการสิทธิมนุษยชน” แก้ไขเป็น “กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” และหน้า ๖ บรรทัดที่ ๔ จากเดิม “กรรมการสิทธิมนุษยชน” แก้ไขเป็น “กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ”

๒. รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ขอแก้ไขรายงานการประชุม หน้า ๖ บรรทัดที่ ๑๕ จากเดิม “เป็นประธานหลักสูตรดุขฎฐิบัณฑิตสาขาอาชญาวิทยา” แก้ไขเป็น “เคยเป็นประธานหลักสูตรดุขฎฐิบัณฑิตสาขาอาชญาวิทยา” และหน้า ๖ บรรทัดที่ ๑๖ จากเดิม “ประธานหลักสูตรดุขฎฐิบัณฑิตสาขาอาชญาวิทยาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม” แก้ไขเป็น “และประธานหลักสูตรดุขฎฐิบัณฑิตสาขาอาชญาวิทยาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม”

๓. ผู้แทนเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม (นายศุภกิจ แยมประชา) กรรมการ

ขอแก้ไขรายงานการประชุม หน้า ๑๗ บรรทัดที่ ๔ (จากด้านล่าง) จากเดิม “ซึ่งกรมราชทัณฑ์อาจพิจารณา มีคำสั่งแต่งตั้งแทนที่จะระบุในกฎกระทรวง” แก้ไขเป็น “ซึ่งคณะกรรมการราชทัณฑ์อาจมีคำสั่งแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการแทนที่จะระบุเรื่องการแต่งตั้งในกฎกระทรวง” และหน้า ๑๙ บรรทัดที่ ๖,๗ (จากด้านล่าง) จากเดิม “ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการศาลยุติธรรม (นายศุภกิจ แยมประชา) กรรมการ ให้ขอแนะนำว่า กรมราชทัณฑ์ควรใส่รายละเอียดเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยไว้ในกฎกระทรวงด้วย” แก้ไขเป็น “ผู้แทนเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม (นายศุภกิจ แยมประชา) กรรมการให้ขอแนะนำว่ากรมราชทัณฑ์ควร กำหนดรายละเอียดการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษวินัยไว้ในกฎกระทรวงด้วยเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย”

มติที่ประชุม เห็นชอบให้ฝ่ายเลขานุการแก้ไขรายงานการประชุมตามที่กรรมการเสนอและรับรอง รายงานการประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ รายงานสถานการณ์ภารกิจงานในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งจัดทำขึ้นทุกวันโดยศูนย์ปฏิบัติการ และติดตามสถานการณ์กรมราชทัณฑ์ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๑) โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น ๓๕๑,๗๐๘ คน โดยประกอบด้วย นักโทษเด็ดขาด ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี เด็กและเยาวชนฝากขัง ผู้ต้องกักขัง ผู้ต้องกักกัน และผู้เข้ารับ การตรวจพิสูจน์ (ตามพ.ร.บ. พินพุมสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๕)

๒. สถิติผู้ต้องขังในเรือนจำ (ยอดสะสมตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ – ปัจจุบัน) มีจำนวน ผู้ต้องขังรับเข้า ๙๓,๘๗๗ คน และจำนวนผู้ต้องขังปล่อยออก ๕๔,๑๖๙ คน ซึ่งทำให้สัดส่วนการรับเข้าจะสะสม ไปเรื่อยๆ

๓. สถิติผู้ต้องขังเสียชีวิตรวมทั้งสิ้น ๔๗๘ คนแบ่งเป็น เสียชีวิตแบบผิดธรรมชาติ ๒๔ คน และเสียชีวิตจากการป่วย/โรคร้าย ๔๕๔ คน

/๔. สถิติผู้ต้องขัง...

๔. สถิติผู้ต้องขังป่วย (ยอดสะสมตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ – ปัจจุบัน) ส่งโรงพยาบาล
จำนวน ๓๕,๓๘๑ คน

๕. สถิติผู้ต้องขังออกไปทำงานภายนอกเรือนจำ ยอดสะสมจำนวน ๑๒๗,๙๘๗ คน

๖. สถิติผู้ต้องขังต่างชาติรวม ๑๕,๑๗๕ คน เป็นชายร้อยละ ๘๒.๓๐ เป็นหญิงร้อยละ ๑๗.๗๐ ทั้งนี้ คดีส่วนใหญ่เป็นคดียาเสพติดร้อยละ ๕๘ โดย ๓ อันดับแรกของผู้ต้องขังต่างชาติที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานในประเทศไทย ได้แก่ สัญชาติพม่า จำนวน ๕,๐๖๓ คน สัญชาติลาวจำนวน ๓,๔๙๖ คน และสัญชาติกัมพูชา จำนวน ๒,๘๒๔ คน

๗. สถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในภาพรวมพบว่า หลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำจะมีผู้ต้องขังกลับมากระทำผิดซ้ำภายในระยะเวลา ๑ ปีคิดเป็นร้อยละ ๑๔ – ๑๕ ภายในระยะเวลา ๒ ปี จะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๒๕ และภายในระยะเวลา ๓ ปี จะเพิ่มเป็นร้อยละ ๓๒ ในขณะที่สถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวเฉพาะแบบการพักการลงโทษซึ่งจะเป็นกลุ่มผู้ต้องขังได้รับการคัดกรองก่อนที่จะปล่อยออกจากเรือนจำ จะมีสถิติที่ต่ำกว่า โดยพบว่าภายในระยะเวลา ๑ ปี จะมีอัตราการกระทำผิดซ้ำที่ประมาณร้อยละ ๕ – ๖ และเพิ่มเป็นร้อยละ ๙ – ๑๑ ภายในระยะเวลา ๒ ปี และร้อยละ ๑๓ – ๑๕ ภายในระยะเวลา ๓ ปี

๘. สถิตินักโทษประหารชีวิต รวมทั้งสิ้น ๕๐๒ คน แบ่งเป็นนักโทษเด็ดขาดจำนวน ๑๙๒ คน และผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีจำนวน ๓๑๐ คน ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังมีโทษประหารชีวิตอยู่แต่ใช้วิธีการฉีดยาประหารชีวิตแทนการยิงเป้าโดยจะมีการดำเนินการประหารชีวิตที่เรือนจำกลางบางขวางแห่งเดียวเท่านั้นแต่อย่างไรก็ตามกรมราชทัณฑ์ไม่ได้มีการประหารชีวิตมาเกือบ ๑๐ ปีแล้ว ซึ่งถ้าครบ ๑๐ ปีก็อาจจะทำให้สถานะของประเทศไทยในมุมมองของเวทีประชาคมโลกถูกมองดีขึ้นตามการจัดอันดับโลกต่างๆ ทั้งนี้ เป็นไปตามพันธกรณีอนุสัญญาฯ บอญการสหประชาชาติที่จะพิจารณายกเลิกโทษประหารชีวิต

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า จากเดือนธันวาคม ๒๕๖๐ ที่เข้ารับตำแหน่งในขณะนั้นมีจำนวนผู้ต้องขังประมาณ ๓๓๐,๐๐๐ คน เทียบกับปัจจุบันในช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๖๑ มีจำนวนผู้ต้องขังประมาณ ๓๕๐,๐๐๐ คนซึ่งเห็นได้ว่ามีแนวโน้มการเพิ่มของผู้ต้องขังอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นประเด็นที่จะต้องตรวจสอบว่าต้นเหตุเป็นอย่างไร ทำอย่างไรให้ปลายทางไม่มีปัญหาทั้งการอยู่ในเรือนจำ ปัญหาการเจ็บป่วย ปัญหาการเสียชีวิตหรือทำอย่างไรจะให้ภาพลักษณ์ในการพัฒนาพฤตินิสัยให้เป็นคนดีและระหว่างอยู่ในเรือนจำสามารถไปทำงานเพื่อสาธารณะได้มากขึ้น เมื่อออกไปจะได้ไม่กลับเข้ามาอีก ซึ่งเป็นประเด็นที่ท้าทายและอยากให้คณะกรรมการช่วยกันพิจารณาตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทางเพราะจะดูแลงานในส่วนของการราชทัณฑ์ซึ่งเป็นส่วนปลายทางไม่ได้

สำหรับในส่วนของผู้ต้องขังเสียชีวิตที่ถึงแม้จะมีจำนวนไม่ถึงร้อยละ ๑ แต่ก็ถือว่าเป็นตัวเลขที่สูงถึง ๔๙๒ รายและมีการพูดถึงว่าเรือนจำเป็นแหล่งเพาะเชื้อ สาธารณสุข/สุขอนามัยไม่ดีบ้าง ซึ่งตรงนี้กรมราชทัณฑ์ก็มีการดำเนินการอย่างเต็มที่ จากที่ได้มีโอกาสเข้าไปตรวจเยี่ยมเรือนจำจำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ เรือนจำกลางสมุทรปราการ เรือนจำกลางเชียงใหม่ ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ พบว่าสภาพความเป็นอยู่ค่อนข้างสะอาดโล่งโปร่งอยู่ในสภาพแวดล้อมดี ภูมิทัศน์ดี เหลือประเด็นเรื่องความแออัดในห้องนอนกับกรณี

/เจ็บป่วย...

เจ็บป่วยเนื่องจากแพทยพยาบาลมีจำกัดและเรื่องการส่งออกไปรักษาข้างนอกเพราะต้องเข้าคิวยาวและเป็นภาระด้านเจ้าหน้าที่ เพราะต้องใช้เจ้าหน้าที่ ๒ คนในการพาผู้ต้องขังไปโรงพยาบาล ๑ คน

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. อนุรักษ์ เศวตน์นันทน์) กรรมการและเลขานุการ
แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีข้อสั่งการในแก้ไขปัญหาค้นคนคุก ปลัดกระทรวงยุติธรรมจึงมีข้อสั่งการให้กรมราชทัณฑ์ร่วมกับสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมจัดการประชุมสัมมนาขึ้นในวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ โดยมีหัวข้อเกี่ยวกับการหามาตรการทางเลือกก่อนและหลังศาลมีคำพิพากษา ทั้งนี้ขอเรียนให้ที่ประชุมทราบว่าปัญหาค้นคนคุกส่วนหนึ่งอาจจะเนื่องมาจากปัญหา over criminalisation/over incarceration กล่าวคือ ในประเทศไทยมีกฎหมายที่มีโทษทางอาญารุนแรงโทษจำคุกค่อนข้างมากในขณะที่ประเทศอื่นไม่ได้ให้จำคุกทั้งหมด ซึ่งจากข้อมูลสถิติจะเห็นว่ากว่า ๒๐๐,๐๐๐ คนเป็นผู้ต้องขังคดีเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทำให้มี input เข้ามาเยอะมากเทียบกับความจุของเรือนจำทัณฑสถานทั้งหมดในประเทศไทย ถือว่ามีผู้ต้องขังเกินความจุอยู่ถึง ๓ เท่า สัดส่วนจำนวนเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขังคือ ๑ ต่อ ๓๐ ทำให้การแก้ไขฟื้นฟูทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร ความแออัดยัดเยียดไม่มีสุขภาวะที่ดีทำให้เกิดสภาพที่เรียกว่า criminogenic หรือ เรือนจำกลายเป็นแหล่งเพาะซ้ำอาชญากร เมื่อปล่อยตัวออกไปก็มีอัตราการกระทำผิดซ้ำสูงซึ่งสิ่งที่จะช่วยลดการกระทำผิดซ้ำได้ก็คือการมีรายได้มีงานทำขณะนี้กรมราชทัณฑ์จึงร่วมกับกรมคุมประพฤติ ภายใต้การนำของปลัดกระทรวงยุติธรรมได้จัดตั้งศูนย์ C.A.R.E ที่เรือนจำทัณฑสถานและสำนักงานคุมประพฤติโดยมีผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (ท่านพงศ์ธร สัจจชลพันธ์) ให้คำแนะนำ ทั้งนี้ ศูนย์ C.A.R.E ทำหน้าที่ให้คำปรึกษากับผู้พ้นโทษหรือผู้ที่อยู่ระหว่างการคุมประพฤติ

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. อนุรักษ์ เศวตน์นันทน์) กรรมการและเลขานุการ
ได้รายงานเหตุการณ์ที่ผู้ต้องขังเสียชีวิตที่เรือนจำกลางสมุทรปราการ โดยเรียนชี้แจงว่ากรมราชทัณฑ์และกระทรวงยุติธรรมให้ความสำคัญกับสุขภาวะของผู้ต้องขังภายในเรือนจำ ทั้งนี้สังคมมีการแบ่งเป็นสองส่วน โดยส่วนหนึ่งอาจจะใช้โมเดลดั้งเดิม คือ Classical theory คือ มองว่าเป็นผู้ต้องขัง ทำไม่จำเป็นต้องไปดูแลเป็นคนไม่ดีควรจะกำจัดออกจากสังคม ขณะที่สังคมบางส่วนอาจจะมองแบบโมเดลสมัยใหม่ Positivist school มองว่าคนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า สามารถแก้ไขฟื้นฟูปรับปรุงเป็นคนดีได้ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสากล พันธกรณีระหว่างประเทศ กฎหมายรัฐธรรมนูญ ตลอดจนนโยบายของรัฐบาล สำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คือ มีการลักลอบส่งยาเคตามีน เข้าไปในเรือนจำโดยทำการซ่อนไว้ในรูปภาพสองรูปซ้อนกันและส่งไปในชื่อผู้ต้องขังที่ไม่มีตัวตนในแดนนั้น ซึ่งมีผู้ต้องขังอยู่ทั้งสิ้นจำนวน ๑๘ คน โดยผู้คุมทำการตรวจค้นเจอเลยใช้ผงอื่นใส่ไปแทนที่ และรอดูพฤติกรรมปรากฏว่าผู้ตายและเพื่อนกลุ่มนี้เป็นผู้ต้องสงสัย เลยมีการสอบสวนขยายผลด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจในการเคลียร์ยาเสพติดให้หมดจากเรือนจำ ซึ่งต้องยอมรับว่ามีเรื่องเกินเลย กล่าวคือ มีการลงโทษที่ไม่ได้มีในระเบียบ มีการใช้อาวุธประจำกาย คือ กระบองทุบตี มีการใช้เครื่องพันธนาการ ใช้กุญแจมือพลาสติก ทำให้มีผู้ต้องขังเสียชีวิตจำนวน ๑ รายโดยรายงานการชันสูตรพบว่า เสียชีวิตจากการสำลักอาหาร แต่เมื่อภาพปรากฏไปยังสื่อต่างๆ แล้วไม่เหมาะสม ทำให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัย จึงมีการใช้มาตรการปกครองโดยการย้ายผู้บัญชาการเรือนจำ มาปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจราชการกรม และย้ายเจ้าหน้าที่ ๖ คนที่เกี่ยวข้อง ออกพร้อมใช้มาตรการทางวินัยให้ผู้ตรวจราชการกรมเข้าไปตรวจสอบ โดยพบว่ามีมูล

/กระทำผิด...

กระทำผิดวินัยร้ายแรง ๒ คนและกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง ๔ คน ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการทางวินัย ส่วนในเรื่องของคดีอาญา หากเป็นมูลความอาญาก็จะแจ้งความดำเนินคดีต่อเจ้าหน้าที่ต่อไป และสืบเนื่องจากการรายงานในการประชุมคราวก่อนที่แจ้งให้ที่ประชุมทราบ เรื่องที่กรมราชทัณฑ์มีคำสั่งกำชับ ห้ามมิให้ผู้คุมทำการซ้อมทรมานหรือการกระทำใดๆ ที่เป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามนโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับเรื่องสิทธิมนุษยชน โดยกรมราชทัณฑ์ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก และมีการเดินทางไปตรวจราชการยังเรือนจำ/ทัณฑสถานเพื่อปรับแนวความคิดเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ อธิบายให้ที่ประชุมทราบว่า ไม่มีวัตถุประสงค์ในการซ้อมผู้ต้องขังอย่างแน่นนอนและจากที่เข้าไปตรวจสอบเรือนจำถือว่าเป็นเรื่องที่ยากมากหากจะสั่งซื้อยาเสพติดเพราะมีการควบคุมเด็ดขาด มีการตรวจสอบอย่างละเอียดและชี้แจงเหตุผลที่ไม่มีการจัดชุดไปสุ่มจับจนตรวจค้นที่เรือนจำ/ทัณฑสถาน เนื่องจากมีความมั่นใจว่ากรมราชทัณฑ์สามารถดำเนินการเองได้ ทั้งนี้ ได้ให้กรมราชทัณฑ์ไปพิจารณาว่าต้องมีการเผยแพร่กิจกรรมชีวิตประจำวันความเป็นอยู่ในเรือนจำสู่สาธารณชนให้มากขึ้น อาทิ การฝึกอบรมเพิ่มทักษะการพัฒนาพฤตินิสัยให้เป็นคนดีตลอดจนเรื่องการปกครองและมาตรการต่างๆ ในเรือนจำ

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ เรียนให้ที่ประชุมทราบเรื่องการจับกุมตรวจค้นว่ากรมราชทัณฑ์มีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวมาโดยตลอด และมีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก อาทิ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และจากฝ่ายปกครองตามระเบียบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค สำหรับเรือนจำจังหวัดและเรือนจำอำเภอที่ขึ้นกับผู้ว่าราชการจังหวัด

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า วาระเพื่อพิจารณาในการประชุมครั้งนี้ ประกอบด้วย ร่างกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ (ฉบับปรับปรุงตามมติที่ประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุก และการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาคัดเลือกนักโทษเด็ดขาดที่จะส่งออกไปทำงานสาธารณะ

๔.๑ ร่างกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขานุการ เรียนให้ที่ประชุมทราบว่ารายละเอียดการปรับปรุงเพิ่มเติมร่างกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ มีอยู่ทั้งสิ้น ๑๑ ประเด็น โดยขอเสนอให้คณะกรรมการราชทัณฑ์พิจารณาร่างกฎกระทรวงฉบับนี้เป็นรายหมวดไป

หมวด ๑ มาตรการบังคับโทษด้วยวิธีการอื่นและการกำหนดสถานที่อื่นเป็นสถานที่คุมขัง

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขาธิการ เรียนให้ที่ประชุมทราบว่ามีการปรับแก้ข้อ ๕ วรรคสอง จากเดิม “หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการดำเนิน มาตรการบังคับโทษด้วยวิธีการอื่นให้เป็นไปตามที่กรมราชทัณฑ์กำหนด” เป็น “ข้อ ๕ วรรคสอง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการดำเนินมาตรการบังคับโทษด้วยวิธีการอื่นให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการราชทัณฑ์ให้ ความเห็นชอบ” เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้มาตรการ บังคับโทษด้วยวิธีการอื่นต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการราชทัณฑ์ (กรท.) ดังนั้นหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการอย่างใดเกี่ยวกับเรื่องนี้จึงควรต้องให้ กรท. เป็นผู้ให้ความเห็นชอบด้วย

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมฯ ได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ ให้ข้อสังเกตว่าชื่อย่อคณะกรรมการราชทัณฑ์ว่า “กรท.” เป็นชื่อเดียวกับชื่อย่อของกรมราชทัณฑ์หรือไม่

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขาธิการ ชี้แจงว่ากรมราชทัณฑ์จะไปดำเนินการตรวจสอบ และระหว่างนี้จะใช้ชื่อเต็มของคณะกรรมการราชทัณฑ์ไป ก่อนเพื่อป้องกันความสับสนที่อาจทำให้เข้าใจว่าเป็นคำย่อของ “กรมราชทัณฑ์” ได้

หมวด ๒ เครื่องพันธนาการ

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขาธิการ อธิบายว่ามีการปรับเพิ่มเติมข้อ ๒๒ โดยการเพิ่ม “เสื้อพันธนาการ” ซึ่งเป็นอุปกรณ์หรือนวัตกรรมจำกัดการ เคลื่อนไหวที่มีลักษณะเบากว่าเครื่องพันธนาการตามข้อ ๑๓ เพื่อเป็นทางเลือกแก่เจ้าพนักงานเรือนจำในการ นำไปปรับใช้กับผู้ต้องขังดังนี้

ข้อ ๒๒ พัดสีผู้มีอำนาจสั่ง เจ้าพนักงานเรือนจำ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่ ควบคุมอาจพิจารณาสั่งให้ใช้สิ่งอื่นซึ่งมีลักษณะการใช้งานที่เบากว่าแทนเครื่องพันธนาการที่กำหนดในข้อ ๑๓ เช่น **เสื้อพันธนาการ** สายรัดข้อมือเคเบิลไทร์ เชือก ผ้า แก่ผู้ต้องขังก็ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ สอบถามถึงความเป็นไปได้ในการนำเทคโนโลยี เช่น อุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring - EM) มาใช้แทนเครื่องพันธนาการที่กำหนดในข้อ ๑๓ และได้มีการกำหนดไว้ในกฎกระทรวงแล้ว หรือไม่

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขาธิการ ชี้แจงว่าการใช้ EM กับผู้ปล่อยตัวคุมประพฤตินั้น ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ได้กำหนดหลักการไว้แล้วโดยอยู่ใน หมวด ๑๖ ข้อ ๑๔๑

/หมวด ๕...

หมวด ๕ การร้องทุกข์ ยื่นเรื่องราว และถวายฎีกา

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขานุการ เรียนให้ที่ประชุมทราบว่ามีการเพิ่มเติมโดยกำหนดบุคคลหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรับเรื่องร้องทุกข์หรือเรื่องราวใดๆ ไว้ให้ชัดเจน ในข้อ ๔๗ วรรคสอง จากเดิม “หนังสือเช่นนั้นห้ามมิให้เจ้าพนักงานเรือนจำอ่าน แต่มีหน้าที่จัดส่งไปยังผู้รับหากเป็นฎีกาทูลเกล้าฯ ให้ส่งไปยังอธิบดีเพื่อดำเนินต่อไปตามสมควร ” เป็น “หนังสือเช่นนั้น ห้ามมิให้เจ้าพนักงานเรือนจำอ่าน แต่มีหน้าที่จัดส่งไปยังบุคคลหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน หากเป็นฎีกาทูลเกล้าฯ ให้ส่งไปยังอธิบดีเพื่อดำเนินต่อไปตามสมควร”

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมฯ ได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชน (นายไพฑูรย์ สว่างกมล) ตั้งข้อสังเกตว่า นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีไม่ได้มีหน้าที่โดยตรงในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ขอเสนอให้ปรับแก้เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องดังกล่าวแทน อาทิ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ (นายกิตติพัฒน์ เดชะพหล) กล่าวเสริมว่า เหตุผลในการกำหนดบุคคลหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรับเรื่องร้องทุกข์โดยตรงนั้น เนื่องจากเป็นบุคคลหรือหน่วยงานที่ต้องซึ้งมีความประสงค์ในการส่งเรื่องร้องทุกข์ไปหามากที่สุด ๔ อันดับแรก

ปลัดกระทรวงยุติธรรม (ศ.พิเศษวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ) รองประธานกรรมการให้ข้อเสนอแนะว่า ในการรับเรื่องราวร้องทุกข์อาจจะปรับข้อความให้เป็นการเสนอตามสายบังคับบัญชาก็ได้ เพื่อกรมราชทัณฑ์จะได้ทราบว่าปริมาณเรื่องร้องทุกข์จากผู้ต้องขังจำนวนกี่เรื่อง

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ (นายกิตติพัฒน์ เดชะพหล) ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในกรณีที่ผู้ต้องขังมีหนังสือร้องทุกข์ถึงนายกรัฐมนตรี เรือนจำจะจำหน่ายของจดหมายเรียนเลขาธิการนายกรัฐมนตรี แต่หากต้องการให้เป็นการเสนอตามสายบังคับบัญชา อาจจะต้องมีการระบุว่าจะให้เรียนถึงใคร เพราะปกติจะเป็นสิทธิของผู้ต้องขังที่จะไม่ให้เจ้าหน้าที่เปิดอ่าน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชน (นายไพฑูรย์ สว่างกมล) ให้คำแนะนำเพิ่มเติมว่าอาจจะปรับข้อความให้เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการรับเรื่องราวร้องทุกข์

ผู้แทนปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นายปัญญา กางกรณ) กรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า เนื่องจากว่าท่านไม่ให้เปิดจดหมาย กรมราชทัณฑ์จะรู้ได้อย่างไรว่าข้อความในหนังสือนั้นเป็นเรื่องร้องทุกข์และฎีกา

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขานุการ ชี้แจงในประเด็นดังกล่าวว่าส่วนใหญ่ผู้ต้องขังจะจำหน่ายของถึงหน่วยงานที่ต้องการจะส่งถึงชัดเจน

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ (นายกิตติพัฒน์ เดชะพหล) กล่าวเสริมว่า จะไม่มีการเปิดอ่านจดหมายของผู้ต้องขังอย่างแน่นอน ถึงแม้ว่าจะเป็นการส่งถึงประธานศาลฎีกาก็ตาม

/รัฐมนตรี...

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ สอบถามเพิ่มเติมว่า หากกำหนดเป็นหน่วยงานเฉพาะ ๔ หน่วยงานนี้ จะเป็นการชี้ว่ามีแค่ ๔ หน่วยงานดังกล่าวที่ส่งถึงได้หรือไม่

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ (นายกิตติพัฒน์ เดชะพหล) ชี้แจงว่าในร่างกฎกระทรวงเดิมกำหนดให้เป็น “หนังสือเช่นนั้น ห้ามมิให้เจ้าพนักงานเรือนจำอ่าน แต่มีหน้าที่จัดส่งไปยังผู้รับ” แต่ในการประชุมครั้งก่อนคณะกรรมการราชทัณฑ์มีข้อสังเกตว่าผู้รับคือใคร

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ (พล.ต.อ. วันชัย ศรีนวนนิต) ให้คำแนะนำว่า ให้ปรับข้อความใหม่เป็น “บุคคลหรือหน่วยงานที่ผู้ร้องทุกข์ประสงค์”

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ เพื่อความชัดเจนเหมาะสมให้แก้ไขถ้อยคำเฉพาะวรรคสองเป็น “หนังสือเช่นนั้น ห้ามมิให้เจ้าพนักงานเรือนจำอ่าน แต่มีหน้าที่จัดส่งไปยังบุคคลหรือหน่วยงานที่ผู้ร้องทุกข์ประสงค์” นอกนั้นให้คงถ้อยคำตามเดิม

หมวด ๖ การปฏิบัติกรณีผู้ต้องขังถูกล่วงละเมิดทางเพศ

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขานุการ ชี้แจงว่า ในข้อ ๔๙ วรรคสอง ได้เพิ่มความผิดฐานเป็นธุระจัดหาพาไปเพื่อการอนาจารตาม “มาตรา ๒๘๒ มาตรา ๒๘๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา” เพื่อให้ความหมายของการล่วงละเมิดทางเพศครอบคลุมยิ่งขึ้นตามความเห็นของคณะกรรมการราชทัณฑ์ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑

หมวด ๗ รายได้และการจ่ายเงินรางวัล

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขานุการ เรียนให้ที่ประชุมทราบว่า ในข้อ ๕๖ ได้ปรับให้ผู้ต้องขังได้รับอัตราส่วนเงินรางวัลมากขึ้น สำหรับนำไปใช้จ่ายในขณะต้องโทษ และเก็บไว้เป็นทุนสำรองในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษต่อไป ดังนี้

ข้อ ๕๖ รางวัลที่จะจ่ายให้ตามข้อ ๕๕ (๑) และ (๒) นั้น สำหรับผู้ต้องขังให้จ่ายได้ไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบและสำหรับเจ้าพนักงานเรือนจำให้จ่ายได้ไม่เกินร้อยละสิบห้าของกำไรทั้งหมด ส่วนที่เหลือให้เก็บไว้เป็นทุนหมุนเวียนของเรือนจำต่อไป

หมวด ๘ การเลื่อนขั้นนักโทษเด็ดขาด

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขานุการ เรียนให้ที่ประชุมทราบว่า มีการเพิ่มเติมโดยกรมราชทัณฑ์ในข้อ ๗๑ “(๕) นักโทษเด็ดขาดสัญชาติไทยที่ถูกคุมขังภายนอกราชอาณาจักรไทยมาแล้วไม่เกินสามปีเมื่อรับโอนตัวมาคุมขังภายในราชอาณาจักรไทยให้จัดอยู่ในชั้นกลางหากถูกคุมขังมาแล้วมากกว่าสามปีให้จัดอยู่ในชั้นดีโดยให้จัดชั้นนักโทษเด็ดขาดตั้งแต่วันที่รับตัวมาคุมขังในเรือนจำ” เพื่อให้ นักโทษเด็ดขาดสัญชาติไทยที่ได้รับโอนตัวกลับมารับโทษต่อยังประเทศไทยได้รับความเป็นธรรมในการได้รับประโยชน์จากกฎหมายราชทัณฑ์เรื่องการจัดชั้นจึงควรนำระยะเวลาต้องโทษจำคุกมาแล้วในต่างประเทศมาประกอบการพิจารณาจัดชั้น

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมฯ ได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ (พล.ต.อ. วันชัย ศรี นวลนัต) ให้ข้อเสนอแนะในข้อ ๗๐ เรื่องการเรียกชั้นของนักโทษว่าน่าจะมีปรับเปลี่ยนเนื่องจาก “ชั้นเลว” “ชั้นเลวมาก” เป็นภาษาโบราณ อยากให้ปรับเปลี่ยนเป็นเชิงบวกเช่น “ชั้นต้องปรับปรุง” “ชั้นต้องปรับปรุงมาก” เพราะหากดูในมาตรา ๔๐ ของพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.๒๕๖๐ ฉบับใหม่นี้ ระบุไว้ว่ามุ่งประโยชน์เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยให้ผู้ต้องขังปรับตัวเป็นคนดีจึงควรจะมีการปรับเปลี่ยนการเรียกชื่อใหม่

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ (นายกิตติพัฒน์ เดชะพหล) กล่าวเสริมว่า ท่านเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีหนังสือตั้งข้อสังเกตในประเด็นนี้มายังกรมราชทัณฑ์ แล้วเช่นกันว่า การจัดชั้นเป็นชั้นเลว ชั้นเลวมาก เป็นการตอกย้ำและตีตราผู้ต้องขังมากกว่าที่จะส่งเสริมผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัย

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรงค์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ อธิบายให้ที่ประชุมทราบว่า โดยวัฒนธรรมของกรมราชทัณฑ์ มีเจตนาให้ผู้ต้องขังมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ให้ตนเองพ้นจากสถานะเป็นผู้ต้องขังชั้นเลว ชั้นเลวมาก และมุมมองของผู้ปฏิบัติที่รู้สึกว่าการทำให้ปกครองง่ายขึ้น ทั้งนี้ขอให้ที่ประชุมพิจารณาให้ข้อสรุปในเรื่องนี้

ผู้แทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (พล.ต.อ. กวี สุภานันท์) กรรมการตั้งข้อสังเกตว่า สำหรับผู้ปฏิบัติงานการเปลี่ยนชื่อจะมีผลดีหรือไม่ดีสำหรับนักโทษหรือไม่ หากเปลี่ยนแล้วจะสร้างความยุ่งยากให้กับผู้ปฏิบัติงานหรือไม่ ถ้าหากไม่มีก็ควรเปลี่ยน

ผู้อำนวยการสำนักทัณฑวิทยา (นายมนตรี บุญนาค) เรียนให้ที่ประชุมทราบว่า การเปลี่ยนชื่อชั้นของผู้ต้องขังคงไม่มีผลในทางปฏิบัติและจะมีผลในเชิงบวกมากกว่า

ปลัดกระทรวงยุติธรรม (ศ.พิเศษวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ) รองประธานกรรมการเสนอแนะว่า ประเด็นเรื่องการจัดชั้นนั้นมีรายงานทางจิตวิทยาว่าปัจจัยเชิงบวกมีผลกับการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลมากกว่าปัจจัยเชิงลบ เช่นเดียวกับหลายๆประเทศที่เปลี่ยนชื่อชั้นไม่ให้เป็นการซ้ำเติมในเชิงลบ ดังนั้นหากเปลี่ยนชื่อชั้นเป็น ต้องปรับปรุง และต้องปรับปรุงมากก็มีความหมายในเชิงบวก กล่าวคือ ผู้ต้องขังรายนั้นต้องการการพัฒนาปรับปรุง อีกทั้งยังเป็นการเปลี่ยนมุมมองของผู้คุมที่เคยเน้นเรื่องทัณฑปฏิบัติให้มาเน้นเรื่องการพัฒนาพฤตินิสัยอีกด้วย

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ) กรรมการ แจ้งต่อที่ประชุมว่าหลังจากการประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ ได้มีการหารือกับท่านกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ท่านชาติชาย สุทธิกลม ซึ่งเคยเป็นอดีตอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ท่านให้ความเห็นเป็นทางเลือกว่าอาจจะจัดชั้นเป็นเลข ๑ ๒ ๓ หรือเป็นตัวอักษร ก ข ค ง ก็ได้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการให้ปรับเปลี่ยนชื่อเรียกชั้นของผู้ต้องขังในส่วนของ “ชั้นเลว” เป็น “ชั้นต้อง ปรับปรุง” และ “ชั้นเลวมาก” เป็น “ชั้นต้องปรับปรุงมาก” เนื่องจากจะเป็นผลดีต่อผู้ต้องขัง และจะเกิดผลในเชิงบวกต่อผู้ต้องขังมากกว่า

หมวด ๑๐ การแต่งตั้งผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขาธิการ เรียนให้ที่ประชุมทราบว่า เพื่อป้องกันความสับสนในถ้อยคำระหว่างการแต่งตั้งผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานกับการแต่งตั้งผู้ช่วยงานเจ้าพนักงานเรือนจำ จึงได้ตัดความในข้อ ๙๒ แล้วเพิ่มเติมความในข้อ ๘๘ (๒) (ข) ตามมติที่ประชุมคราวก่อนเป็นดังนี้ “ต้องเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ผู้ช่วยงานเจ้าพนักงานเรือนจำเป็นระยะเวลาหนึ่งปี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมราชทัณฑ์กำหนด”

หมวด ๑๑ การลดวันต้องโทษจำคุก

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขาธิการ ชี้แจงว่า มีการปรับองค์ประกอบคณะอนุกรรมการ ข้อ ๙๕ คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกตามมาตรา ๕๒ (๕) ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ โดยแก้ไข “จิตแพทย์จากกระทรวงสาธารณสุข” เป็น “ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข”

หมวด ๑๓ การพักการลงโทษ

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขาธิการ อธิบายว่า มีการปรับองค์ประกอบคณะอนุกรรมการข้อ ๑๐๗ คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษตามมาตรา ๕๒ (๗) ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ โดยแก้ไข “จิตแพทย์จากกระทรวงสาธารณสุข” เป็น “ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข” และเพิ่มเติม “ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม” และเสนอโดยกรมราชทัณฑ์ให้เพิ่มเติม “รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ที่กำกับดูแลสำนักทัณฑปฏิบัติ”

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมฯ ได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

ปลัดกระทรวงยุติธรรม (ศ.พิเศษวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ) รองประธานกรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า องค์ประกอบของคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ ไม่จำเป็นต้องระบุไว้ในกฎกระทรวง เนื่องจากจะมีคำสั่งคณะกรรมการราชทัณฑ์ที่ต้องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการอยู่แล้ว

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ (นายกิตติพัฒน์ เดชะพหล) ชี้แจงว่า สมัยเดิมในกฎกระทรวงมีการระบุเรื่องพักการลงโทษไว้ แต่ในสมัยรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงยุติธรรม (พลเอกไพบูลย์ คุ่มฉายา) ได้มีการดึงเรื่องนี้ออกไปเป็นระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังและการแยกคุมขังการเลื่อนหรือลดชั้นนักโทษเด็ดขาด การลดวันต้องโทษจำคุกและการพักการลงโทษ พ.ศ. ๒๕๕๙

ปลัดกระทรวงยุติธรรม (ศ.พิเศษวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ) รองประธานกรรมการ ให้ความเห็นว่า การระบุองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการไว้ในกฎกระทรวงเป็นเรื่องที่ทำได้ แต่อาจจะไม่มีความยืดหยุ่นหากต้องการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ ให้ข้อแนะนำว่าให้แก้ไขถ้อยคำในกฎกระทรวงเป็น “ให้องค์ประกอบคณะกรรมการเป็นไปตามที่ คณะกรรมการราชทัณฑ์กำหนด”

หมวด ๑๔ การฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการนอกเรือนจำ

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขานุการ เรียนให้ที่ประชุมทราบว่า เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดแก่ผู้ต้องขัง จึงได้เพิ่มเติมข้อความใน “ข้อ ๑๒๒ (๗) งานที่ต้องทำด้วยเครื่องมือหรือเครื่องจักรซึ่งผู้ทำได้รับความอันตรายอันอาจเป็นอันตราย และงานที่มี เสี่ยงดังเกินเกณฑ์ที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ต้องขัง” และเพิ่มเติม “กลุ่มวิสาหกิจชุมชน” ในข้อ ๑๒๘ เพื่อรองรับการรวมกลุ่มของภาคประชาชนในรูปแบบรัฐวิสาหกิจชุมชนที่มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ มีข้อแนะนำว่าให้ตัดคำว่า “กลุ่ม” ออกจาก “กลุ่มวิสาหกิจชุมชน” เพราะอาจจะทำให้ผลทางกฎหมาย เปลี่ยนไป

หมวด ๑๕ การดำเนินการเกี่ยวกับการลงโทษทางวินัย

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขานุการ ชี้แจงให้ที่ประชุมทราบว่าเพื่อรับรองกระบวนการดำเนินการเกี่ยวกับการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ต้องขังตั้งแต่การ สอบสวนจนถึงการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ จึงได้มีการเพิ่มเติมข้อ ๑๗๕ และ ๑๗๖ ดังนี้

ข้อ ๑๗๕ ในกรณีผู้ต้องขังได้รับคำสั่งลงโทษทางวินัยตามข้อ ๑๕๗ แล้วไม่พอใจ คำสั่งดังกล่าวให้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นโดยยื่นเป็นหนังสือต่อผู้ออกคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งย่อมไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษของผู้ บัญชาการเรือนจำ

ข้อ ๑๗๖ การอุทธรณ์การพิจารณาอุทธรณ์และการแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้นำหลักการในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมฯ ได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ (พล.ต.อ. วันชัย ศรีนวลนัต) ตั้งข้อสังเกต ว่า ถ้ามีคำสั่งลงโทษเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และมีการปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษนั้นแล้ว และต่อมาผลอุทธรณ์ฟังขึ้น จะมีการแก้ไขคำสั่งลงโทษนั้นอย่างไร

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ (นายกิตติพัฒน์ เดชะพหล) ชี้แจงใน ประเด็นดังกล่าวว่า ถ้าอุทธรณ์ฟังขึ้น หากเป็นคำสั่งลดชั้น สิ่งที่ต้องขังจะได้รับการเยียวยาคือการคืนชั้น แต่ถ้า หากเป็นคำสั่งลงโทษ เช่น การขังเดี่ยวหรือการตัดการเยี่ยมญาติ จะมีการเยียวยาตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๗๔ ของกฎกระทรวง และชี้แจงเพิ่มเติมว่า หากเป็นกรณีผู้ต้องขังอุทธรณ์คำสั่งตามข้อ ๑๗๕ จะถือว่าการอุทธรณ์ ดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษของผู้บัญชาการเรือนจำ ซึ่งเป็นหลักการที่สอดคล้องกับ

/พระราชบัญญัติ...

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๔๔ การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองเว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

ผู้แทนปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นายปัญญา กางกรณ)
กรรมการ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในกฎกระทรวงข้อ ๑๗๖ ว่าให้แก้ไขถ้อยคำเป็น “ให้นำหลักการในกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม” เพื่อให้ไม่กระทบกับกฎกระทรวงฉบับนี้ หากพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ.๒๕๓๙ ถูกยกเลิกไป

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ
ให้ปรับแก้ไขข้อความตามที่ผู้แทนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอแนะ

๔.๒ การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขานุการ
เรียนให้ที่ประชุมทราบว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษเป็นไปตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๔๒ (๓) ที่กำหนดให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ โดยคณะกรรมการดังกล่าว ประกอบไปด้วย

๑. ปลัดกระทรวงเป็นประธานอนุกรรมการ

๒. รองปลัดกระทรวงซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมาย อธิบดีกรมคุมประพฤติ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติและผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นอนุกรรมการ

๓. ผู้อำนวยการสำนักทัณฑปฏิบัติกรมราชทัณฑ์เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

๔. ผู้อำนวยการส่วนพักการลงโทษและหัวหน้าฝ่ายพักการลงโทษที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสำนักทัณฑปฏิบัติกรมราชทัณฑ์อีกหนึ่งคนเป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ (พล.ต.อ. วันชัยศรี นวลนัต) เสนอให้จัด
เรียงลำดับขององค์ประกอบในคณะกรรมการตามลำดับศักดิ์ของหน่วยงาน

๔.๓ การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุก

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขานุการ
ชี้แจงว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกเป็นการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ (๕) ที่กำหนดให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกโดยคณะกรรมการดังกล่าว ประกอบไปด้วย

๑. อธิบดีกรมราชทัณฑ์เป็นประธานอนุกรรมการ

๒. ผู้แทนสำนักอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกรมคุมประพฤติเป็นอนุกรรมการ

๓. ผู้อำนวยการสำนักทัณฑปฏิบัติกรมราชทัณฑ์เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

๔. ผู้อำนวยการส่วนเลื่อน-ลดชั้นและลดวันต้องโทษ และหัวหน้าฝ่ายลดวันต้องโทษ จำคุกที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสำนักพัฒนาปฏิบัติการราชทัณฑ์อีกหนึ่งคนเป็นอนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ (พล.ต.อ. วันชัยศรี นวลนัด) มีข้อเสนอแนะ ให้จัดเรียงลำดับผู้แทนกระทรวง ในส่วนของผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ตามลำดับศักดิ์ของหน่วยงาน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ ให้จัดเรียงเป็นกลุ่ม และในกลุ่มให้จัดเรียงตามอาวุโสของหน่วยงาน

๔.๔ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาคัดเลือกนักโทษเด็ดขาดที่จะส่ง ออกไปทำงานสาธารณะ

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขานุการ เรียนให้ที่ประชุมทราบว่าการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาคัดเลือกนักโทษเด็ดขาดที่จะส่งออกไปทำงานสาธารณะเป็นการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ ที่กำหนดให้ คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาคัดเลือกนักโทษเด็ดขาดที่จะส่งให้ออกไปทำงานสาธารณะ หรือทำงานอื่นใดเพื่อประโยชน์ของทางราชการ โดยคณะอนุกรรมการดังกล่าว ประกอบไปด้วย

๑. อธิบดีกรมราชทัณฑ์หรือรองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน
๒. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาปฏิบัติเป็นอนุกรรมการ
๓. ผู้อำนวยการส่วนเลื่อน-ลดชั้นและลดวันต้องโทษเป็นอนุกรรมการ
๔. ผู้อำนวยการส่วนพักการลงโทษเป็นอนุกรรมการ
๕. หัวหน้าฝ่ายงานนอกเรือนจำเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ (๖) บัญญัติว่า นักโทษเด็ดขาดคนใดแสดงให้เห็น ความประพฤติดีมีความอดุสาหะก้าวหน้าในการศึกษาและการทำงานเกิดผลดีหรือทำความชอบแก่ราชการ เป็นพิเศษอาจได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ได้แก่ การลดวันต้องโทษจำคุก หรือเงินรางวัล และกล่าว เสริมว่า ในการควบคุมนักโทษเด็ดขาดออกไปทำงานสาธารณะฯ จะใช้กำลังเจ้าหน้าที่ ๑ ต่อผู้ต้องขัง ๕ คน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ มีข้อเสนอแนะว่า สำหรับผู้ต้องขังเด็ดขาดที่ออกไปทำงานสาธารณะ การทำงานในสถานประกอบการภายนอก หรือกรณีที่มีการนำผู้ต้องขังออกไปรักษาตัวในโรงพยาบาลนอกเรือนจำ หากในอนาคตมีเครื่องมือในการ พันธนาการที่เหมาะสม จะสามารถเพิ่มข้อความหรือหลักการนี้ไว้ในกฎกระทรวงหรือระเบียบได้หรือไม่อย่างไร

ปลัดกระทรวงยุติธรรม (ศ.พิเศษวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ) รองประธานกรรมการ กล่าวเสริมว่า ในประเด็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถระบุตำแหน่งของผู้ต้องขังเมื่อสวมใส่เอาไว้ได้ และไม่มีขนาดใหญ่จนเกินไป กรมราชทัณฑ์อาจพิจารณาเพิ่มเติมในส่วนต่อเนื่องจากหมวดเครื่องพันธนาการ ในกฎกระทรวงได้

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) ผู้ช่วยเลขานุการ
รับข้อสังเกตของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงยุติธรรมไปแก้ไขเพิ่มเติมไว้ในร่างกฎกระทรวงหรือระเบียบที่
เกี่ยวข้องด้วย

มติที่ประชุม เห็นชอบ ทั้งนี้ มอบให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการปรับแก้ถ้อยคำและข้อความตามที่
ได้รับคำแนะนำจากที่ประชุม

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ
เรียนให้ที่ประชุมทราบว่า ตามที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแนะนำให้กรมราชทัณฑ์รายงานการ
ดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริและพระดำริ จำนวน ๕ โครงการหลัก ให้คณะกรรมการราชทัณฑ์ทุกท่าน
รับทราบ ดังนี้

๑. โครงการห้องสมุดพร้อมปัญญา

ริเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ กรมราชทัณฑ์ได้จัดทำโครงการ “ปรับปรุงห้องสมุด
เรือนจำ/ทัณฑสถานเพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” และได้รับพระ
มหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานชื่อห้องสมุดว่า
“ห้องสมุดพร้อมปัญญา” มีความหมายว่า “ถึงพร้อมด้วยปัญญา” โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุด
มิได้ ในการเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” ณ เรือนจำอำเภอดุสิตบุรี เป็นแห่งแรก
และต่อเนื่องทุกปีมาจนถึงปัจจุบัน จำนวนทั้งสิ้น ๒๐ แห่ง ซึ่งล่าสุดทรงรับเชิญเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด
“ห้องสมุดพร้อมปัญญา” ณ ทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก ในวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

๒. โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE

กรมราชทัณฑ์ได้น้อมนำแนวทางโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
TO BE NUMBER ONE ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี องค์ประธานโครงการมา
ปรับใช้กับผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถานตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
ได้ขยายเครือข่ายการดำเนินงานไปยังเรือนจำและทัณฑสถานที่เป็นหน่วยปฏิบัติ ๑๔๒ แห่ง ทั้งนี้
ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ กรมราชทัณฑ์ได้เข้าร่วมประกวดผลงานชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภท
เรือนจำและทัณฑสถานระดับภาค ทั้ง ๔ ภาค ซึ่งสำนักงานโครงการ TO BE NUMBER ONE กรมสุขภาพจิต
ได้จัดการประกวดดังกล่าวโดยมีเรือนจำและทัณฑสถานจำนวน ๑๙ แห่ง ผ่านการคัดเลือกเข้าสู่การประกวด
ระดับประเทศในงานมหกรรมรวมพลสมาชิก TO BE NUMBER ONE ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งจะจัดขึ้น
ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑

๓. โครงการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรอุตสาหกรรมเรือนจำเขาพริก

กรมราชทัณฑ์กระทรวงยุติธรรมและบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด ได้ร่วมมือใน
การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรกรรม สืบเนื่องมาจากโครงการกำลังใจในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ
พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา โดยเริ่มดำเนินการ ณ ทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อ
เป็นศูนย์เรียนรู้เกษตรอุตสาหกรรมเรือนจำเขาพริก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์ต้นแบบในการถ่ายทอด

/ความรู้...

ความรู้และทักษะวิชาชีพเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นสถานที่ฝึกทักษะการทำงานด้านเกษตรกรรมให้แก่ผู้ต้องขัง และศึกษาดูงานของบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงพื้นฐานทางกายภาพของพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมกำหนดเปิดศูนย์เรียนรู้เกษตรอุตสาหกรรมเรือนจำเขาพระ

๔. โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงภายใต้โครงการกำลังใจในพระดำริ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

กรมราชทัณฑ์ได้สนองพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา โดยการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงภายใต้โครงการกำลังใจในพระดำริ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา มาตั้งแต่ปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๕๓ จนถึงปัจจุบันรวมจำนวน ๑๐ แห่ง ได้แก่ เรือนจำชั่วคราวดอยรางสังกัดเรือนจำกลางเชียงราย เรือนจำชั่วคราวแคน้อย สังกัดเรือนจำจังหวัดเพชรบูรณ์ เรือนจำชั่วคราวเขาพลอง สังกัดเรือนจำจังหวัดชัยนาท เรือนจำชั่วคราวเขาระกำ สังกัดเรือนจำจังหวัดตราด เรือนจำชั่วคราวโคกตาบัน สังกัดเรือนจำกลางสุรินทร์ เรือนจำชั่วคราวเหรียญทอง สังกัดเรือนจำจังหวัดตรัง เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง สังกัดเรือนจำกลางเพชรบุรี เรือนจำชั่วคราวเขาหมาก สังกัดเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช เรือนจำชั่วคราวนาโสก สังกัดเรือนจำจังหวัดมุกดาหาร และพัฒนสถานเปิดทุ่งเบญจา จังหวัดจันทบุรี

อีกทั้งยังมีการดำเนินการตามข้อสั่งการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในการ พัฒนาพื้นที่เรือนจำชั่วคราวนาร่องให้เป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงแบบครบวงจรและเป็นสถานที่ ท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อสนองพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ในการน้อมนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในเรือนจำโดยกำหนดให้เรือนจำชั่วคราวเขาระกำ สังกัดเรือนจำจังหวัดตราด ดำเนินการเป็นพื้นที่แรก

๕. โครงการกำลังใจในพระดำริ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา (โครงการกำลังใจแม่และเด็ก)

ริเริ่มโครงการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงมอบทุนทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เป็นเงินเบื้องต้น จัดหลักสูตรการเตรียมตัวระหว่าง ตั้งครรภ์ก่อนคลอด และหลังคลอดให้ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อนและผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ให้มีความรู้ มีการปฏิบัติที่ถูกต้อง มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยจัดทำเป็นโครงการนาร่องที่พัฒนสถานหญิงกลาง และดำเนินการขยายโครงการต่อไปยังส่วนภูมิภาค อาทิ พัฒนสถานหญิงเชียงใหม่เป็นแห่งแรก ต่อมาได้ขยายไปยังเรือนจำอื่นๆ รวมทั้งสิ้น ๑๗ แห่ง ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา มีกำหนดการจะเสด็จเปิดโครงการกำลังใจในพระดำริฯ ณ เรือนจำจังหวัดนราธิวาส ในวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวเสริมว่า จากข้อมูลที่ได้เรียนให้ที่ประชุมทราบเกี่ยวกับจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ขณะที่สถานที่ คွ่มยังมีจำนวนเท่าเดิม ตลอดจนประเด็นปัญหาอื่นๆ นั้น อยากให้คณะกรรมการราชทัณฑ์ช่วยกันเสนอแนะว่า

มีประเด็นใดบ้างที่จะสามารถเข้าไปช่วยเหลืองานได้ทั้งในต้นทาง กลางทาง และในส่วนปลายทางก็สามารถฝากให้กระทรวงยุติธรรม และกรมราชทัณฑ์ไปดำเนินการได้

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ (พล.ต.อ. วันชัย ศรีนวลนัต) ให้คำแนะนำว่าต้นทางของปัญหามาจากจำนวนของผู้ที่ได้รับความผิดทางอาญาที่ทำให้สถิติผู้ต้องขังสะสมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งหากพิจารณาในเชิงระบบใหญ่กว่า ให้มีการเปลี่ยนการลงโทษเป็นโทษทางปกครองแทนโทษทางอาญาโดยไม่ต้องเข้ากระบวนการยุติธรรม และให้ทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจัดการกับปัญหาเหล่านั้นได้เลย ทั้งนี้ จะต้องเป็นการดำเนินการในระดับนโยบายของรัฐ ว่าทำอะไรให้มีการใช้มาตรการโทษทางปกครองแทนที่โทษทางอาญาและแนะนำให้ใช้เป็นหัวข้อในการสัมมนาของกรมราชทัณฑ์ในวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๑ นี้

ผู้แทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (พล.ต.อ. กวี สุภานันท์) กรรมการ เสนอแนะเพิ่มเติมว่า คนที่ไม่เคยต้องโทษมาก่อนพอถูกจำคุกกลับกลายเป็นว่าเป็นการไปเข้าโรงเรียน พอออกมากลายเป็นผู้เชี่ยวชาญ จึงเห็นด้วยว่าอาจจะมีโทษแบบอื่นเพื่อลดความแออัดในเรือนจำและขอล่า้วย้อนไปในวาระก่อนที่กล่าวถึงการจำคุกตรวจค้นเรือนจำว่า จะกำชับให้กองบัญชาการภาค ๑ - ๙ ให้ความร่วมมือกับผู้บัญชาการเรือนจำในเรื่องการขอล่า้วยส่งเสริมสำหรับการจำคุกตรวจค้นและดำเนินการในเชิงลับ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษา (รศ.ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด) ให้ความเห็นว่า หากมองในเชิงป้องกันกรมราชทัณฑ์อาจจะมึนโยบายเชิงรุกว่า ต้องมีการสอบถามสัมภาษณ์ผู้ต้องขังว่ามีเบื้องหลังอย่างไร หากมีบุตรหลานจะต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อไม่ให้เป็นการระของสังคม เพราะจากประสบการณ์ในการทำวิจัยก็จะพบว่าในกรณีที่พ่อแม่ติดอยู่ในเรือนจำ ไม่ก็วันเด็กก็อาจจะต้องตามพ่อแม่เข้าไปอยู่ในเรือนจำเหมือนกัน

ผู้แทนปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นายปัญญา กางกรณ) กรรมการ ชี้แจงว่า ถ้าเป็นกรณีดังกล่าว ทางกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจะมีบทบาทเกี่ยวข้องในส่วนนี้ ซึ่งจะมีกระบวนการสังคมสงเคราะห์ให้กับผู้ต้องขังที่ถือว่าเป็นผู้ด้อยโอกาสและหากมีการประสานงานกับกรมราชทัณฑ์ ก็จะทำให้มีความชัดเจนมากขึ้นในเรื่องของรูปแบบการสงเคราะห์ เช่น หากเป็นความประสงค์ของเด็กที่ไม่มีที่พึ่ง ก็สามารถเข้าไปอยู่ในสถานสงเคราะห์ได้ หรือหากมีความเดือดร้อนในเรื่องการประกอบอาชีพ หรือภัยฉุกเฉินก็จะมีระเบียบของกระทรวงฯ ที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องดังกล่าว

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ อภิปรายว่า เนื่องจากกรมราชทัณฑ์ยังไม่มีขีดความสามารถที่จะไปดูแลคนข้างนอกได้ จึงมีการทำงานประสานกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่อาจจะไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าไรนัก และทำให้เด็กกลายเป็นภาระของครอบครัวญาติพี่น้องต่อไป ซึ่งเป็นประเด็นว่าจะทำอย่างไรจะให้เกิด Standard Operation Procedure ในการส่งต่อเด็กอย่างไร จะต้องมีการมาตรการอย่างไรบ้าง หากต้องมาเลี้ยงในเรือนจำก็จะเป็นภาระของเรือนจำหรือไม่ อยากให้กรรมการช่วยแนะนำแนวทางการแก้ปัญหาในเชิงรุก

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษา (รศ.ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด) เสนอว่า อาจจะต้องมีการตั้งหน่วยงานที่บูรณาการระหว่างหน่วยงาน ตั้งแต่ตำรวจที่เป็นผู้จับกุมว่า

/รัฐมนตรี...

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการกล่าวเสริมว่า ตำรวจอาจจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบดูแลในช่วงแรกที่ยังไม่ถึงขั้นของเรือนจำว่าจะต้องประสานกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการดูแลเด็กอย่างไร และได้เน้นย้ำถึงความสำคัญในการแก้ปัญหาดังกล่าวและให้คณะกรรมการราชทัณฑ์ช่วยกันพิจารณาตั้งแต่ต้นทาง จนถึงปลายทางโดยอาศัยความช่วยเหลือจากทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ ขอเรียนเชิญคณะกรรมการราชทัณฑ์ทุกท่านเข้าร่วมงานสัมมนาในวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๑ โดยจะพยายามทำความเข้าใจกับสื่อมวลชน เพื่อโปรโมตเรื่องการเปลี่ยนวิธีการดูแลคนที่พลาดพลั้งไม่ได้เจตนา ให้มีโอกาสรีบตัวได้เร็วขึ้น และทำตัวมีประโยชน์มากขึ้น พร้อมให้มีการพัฒนาพฤตินิสัย พัฒนา Skill Level ติดตัวก่อนจะปล่อยตัวพ้นโทษ เพื่อให้สังคมยอมรับเปิดโอกาส และให้สังคมได้พัฒนาไปคู่กัน เพราะสังคมเป็นสิ่งที่สร้างคนไม่ดี

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ (พล.ต.อ. วันชัย ศรีนวนลนต์) ตั้งข้อสังเกตในเรื่องการคลอบุตรในเรือนจำและฝากประเด็นการแยกการดำเนินการกับนักโทษยาเสพติดให้เป็นประเด็นในการสัมมนาในวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๑

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา (นางวัลลี ธรรมโกสิทธิ์) อธิบายให้ที่ประชุมทราบในประเด็นการคลอบุตรและเลี้ยงดูบุตรในเรือนจำว่า เหตุผลที่เด็กต้องอยู่กับแม่ เนื่องจากเป็นเหตุผลทางจิตวิทยาในการสร้าง Interpersonal Relationship คือ การสร้างความอบอุ่นของเด็กกับแม่ และมีความจำเป็นเกี่ยวกับพัฒนาการในวัยเด็ก ซึ่งในเรือนจำจะมีการจัดสรรพื้นที่เป็นแผนกเฉพาะสำหรับแม่และเด็กอย่างดี

อีกประการที่อยากเสนอแนะ คือ ในเรื่องการฟื้นฟูผู้ป่วยว่า การเตรียมพร้อมนักโทษก่อนปล่อยเป็นสิ่งที่สำคัญมาก และต้องมีเวลาที่มากพอในการทำกิจกรรม และจากการดำเนินงานโดยสถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ที่มีการไปดำเนินการเตรียมชุมชนให้พร้อมรับผู้ต้องขังด้วย พบว่าทำให้มีอัตราการกระทำผิดซ้ำที่ลดน้อยลงสำหรับผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าว นอกจากนั้น ยังได้เน้นย้ำถึงปัญหาการขาดแคลนบุคลากรด้านจิตวิทยาและพยาบาลของกรมราชทัณฑ์ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีความจำเป็นมากในการปรับเปลี่ยนนักโทษให้เป็นคนดีของสังคมได้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการกล่าวขอบคุณคณะกรรมการราชทัณฑ์ทุกท่าน และมอบให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการเพิ่มเครือข่ายเข้ามาช่วยงานราชทัณฑ์ให้มากขึ้น

มติที่ประชุม

รับทราบ

เลิกประชุม

เวลา ๑๔.๓๐ น.

ณธรา ฐิติธราดล

(นางสาวณธรา ฐิติธราดล)

นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ

ผู้จัดรายงานการประชุม

(นายเกษมศานต์ บุญญจินดา นิลวงศ์)

ผู้อำนวยการกองแผนงาน

ผู้ตรวจรายงานการประชุม